

DUES VÍCTIMES PER SETMANA EN ELS ÚLTIMS CINC ANYS

Morir de caqui

El servei militar a l'estat espanyol registra l'índex d'accidents mortals més alt d'Europa. Malgrat la campanya llançada pel ministre de Defensa, Narcís Serra, el balanç en menys de dos mesos a València és de dos morts i un ferit greu.

Esther Roig

El passat 8 d'octubre moria en l'aquartermament militar de Paterna, en la comarca de l'Horta, el jove de 19 anys Francesc Xavier Fernández, veí de la localitat de Cerdanyola del

Vallès. Amb aquesta mort s'arribà a la xifra de 32 víctimes durant els deu primers mesos de l'any entre els joves que complien el seu servei militar. Cinc setmanes després, un altre recluta, de la mateixa edat i també procedent del Principat, concretament de l'Hospitalet de Llobregat, ocupà les primeres

Morts des de 1983 fins a octubre de 1988

Tipus de mort	1983	1984	1985	1986	1987	1988	total
Automòbil	17	33	16	22	24	2	144
Aeronau	—	—	—	2	—	—	2
Vaixell	2	—	—	—	—	2	4
Paracaigudistes	—	—	—	—	—	2	4
Armes	18	23	14	13	4	5	77
Esportius	—	—	—	1	1	—	2
D'altres	8	17	10	12	10	2	59
Total	45	73	40	53	40	11	262
Servei Creu							
Roja	—	1	1	—	5	1	8
Suïcidis	23	33	23	30	29	14	152
Automòbils	15	11	9	—	—	—	35
Agressions	—	2	4	1	—	2	9
Sense de-terminar	1	1	58	2	8	3	73
Total	84	121	135	86	82	31	539

Dades referides al conjunt de l'estat espanyol.

pàgines de tots els rotatius per haver mort en un altre quarter de la III Regió Militar situat molt prop de Paterna, el de Bétera. A aquestes dues morts cal afegir la broma macabra, que podia haver acabat en una altra víctima mortal. En aquest cas, els fets s'esdevingueren el passat 27 d'octubre al regiment Lusitania de Bétera, també a la comarca de l'Horta, quan un caporal i cinc soldats veterans van ruixar amb dissolvent el recluta nascut a La Roda (Albacete), José Giménez Martínez, i li van prendre foc. El jove es recupera encara de les greus cremades que va sofrir en més del 20% del cos, alhora que demana el càstig per als culpables.

Sembla, doncs, que l'exemple dels 20 soldats que estan reclosos actualment per haver realitzat patentes en diferents centres penitenciaris militars de la I regió militar i de la IV no ha servit per a evitar la bestiesa de Bétera. Alguns companys de J. Giménez Martínez han declarat a EL TEMPS que les bromes i les patentes continuen formant part de la rutina als quarters «i inclús —asseguren—, són considerats com a privilegis adquirits pels veterans». D'altra banda, els alts comandaments s'excusen amb el vell argument que «aquestes bromes són només innocentes que tenen com únic objectiu integrar el soldat nou a la vida militar.

Parla la mare de F. Xavier Fernández, mort a Paterna

Eduard Company

Què se sent quan a algú li comuniquen que el seu fill ha mort al servei militar?

—És molt difícil d'explicar... No és que la culpa la tingui el servei militar en si, el problema són els que manen. No estic en contra que els joves hagin d'anar a la mili, sinó de com hi són tractats... És que són nois que acaben d'eixir d'escola i de colp i volta sembla que els condemnen a treballs forçats.

—¿Creu que els caps abusen de la seva autoritat?

—Sí, molt, moltíssim. Abusen totalment. És que els joves, si hi anessin voluntàriament, encara s'entendria; però hi van obligats... Sí, molt bé, d'acord que als dinou anys se te'ls enduguin per a complir amb la pàtria, perquè és el seu deure: ¿però, i abans dels dinou? ¿De qui és el deure, eh? Dels pares. Bé que se te l'enduguin, però que no te'l tornin mort o maltractat...

—Ara fa poc, vostè s'ha entrevistat amb el ministre de Defensa Narcís Serra. ¿Com valora la seva actitud respecte al cas del seu fill?

—Positivament. L'entrevista ha anat molt bé, i ell farà el que pugui. L'únic, que ell no és jutge, i els que han de tirar el procés endavant són els jutges. Sols desitjo que el caporal que va matar el nostre fill tingui el càstig que es mereix.

—¿Opina que cal una legislació per a casos com els que vostè ha viscut?

—Sí, i tant, que falta una legislació. Perquè cal que a tota aquesta gent algú els demani comptes si s'excedeixen en l'ús del seu poder. A mi que no em diguin que aquest home està sa, està boig... I n'hi ha molts, com ell. Cal una legislació per controlar aquesta gent, ja que per si sols no són responsables. I encara menys, humans.

—¿Quin càstig creu que es mereix el caporal que va provocar la mort del seu fill?

—Si de mi depengués, li faria el mateix, el sotmetria a la mateixa tortura. El que passa és que aquest senyor el ficaran dos anys a la presó i després en sortirà. El meu fill, però, ja no sortirà del cementiri. ¿Qui me'l torna? □

Defensar la pàtria té riscos de mort.

des eixiren a la llum en ple estiu del 88 a conseqüència d'una pregunta del diputat del CDS per Pontevedra, Francisco Javier Moldes, al ministre Serra al Congrés dels Diputats. Fins aquell moment, les estadístiques i la transparència davant els fets brillaven per la seua absència.

Això no obstant, la recent obertura davant els mitjans de comunicació i l'opinió pública per part del Ministeri de Defensa corre el perill de ser pasatgera o il·lusòria. Fins ara encara no s'han donat a conèixer les autòpsies realitzades als reclutes morts a València ni se n'han aclarit les causes. Per exemple, en el cas de José María Bories, fonts de Capitania explicaren davant la sorpresa dels informadors que el soldat havia mort després de prendre un combinat de whisky i batut de xocolata, i que l'altre recluta, Francesc Xavier Fernández, havia sofert una lipotímia a causa del seu pes excessiu. No es va descartar la imprudència del caporal primer, José Manuel Giménez, en sotmetre'l a exercicis complementaris, perquè com diu l'advocat d'aquest «¿qui s'havia d'imaginar que podria morir per aquesta raó?» La resposta a aquesta qüestió la donen alguns companys de F. Xavier Fernández, que van declarar, amb certes reserves, a EL TEMPS, que el seu company ja havia patit en altres ocasions atacs de lipotímia. Evidentment, aquestes declaracions no van ser del gust dels advocats militars. □

Els resultats, però, no coincideixen amb aquesta teoria, sinó que apunten a una altra lectura més real. I és que, segons les víctimes, el que s'intenta amb aquestes bromes és «reproduir en la tropa el mateix sistema jeràrquic basant-se en una cosa tan simple com el temps que es porta de mili».

La campanya del Ministeri de Defensa

Tampoc la campanya de prevenció encetada per Narcís Serra, ministre de Defensa, contra els abusos d'autoritat i les quintades ha aconseguit frenar a alguns oficials i soldats malaltissament embriagats pel comandament en el primer cas i per la disciplina en el segon. El ministre Serra va reconèixer, l'agost passat, davant l'opinió pública, que tretze soldats s'havien suïcidat durant la primera meitat del 88 i que els accidents durant la mili s'havien cobrat 18 vides. Les 32 víctimes, que en termes totals destaquen les estadístiques referents a enguany, han provocat dures crítiques de diferents grups socials que

qüestionen la validesa d'aquesta campanya del Ministeri de Defensa.

Segons el portaveu del Moviment d'Objectors de Consciència (MOC) a València, Ferran J., tant els suïcidis com les quintades són actualment impossibles de combatre. «Mentre no canvie —diu— el sistema militar, de res serviran les campanyes de prevenció, ja que aquests morts són el resultat d'un excés de rigidesa, disciplina i jerarquització, elements essencials en la vida militar. La mili —afegeix— té jocs perillosos que poden arribar a trastornar psíquicament una persona fins el punt de desitjar la mort d'un company. En definitiva, eliminar un enemic no deixa de ser una de les moltes consignes».

Un hermetisme total

En els darrers cinc anys han mort una mitjana de dos soldats per setmana mentre feien el servei militar. El total, segons l'estadística del Ministeri de Defensa, és de 539 soldats morts i 8.187 ferits, des de 1983. Aquestes da-